

A venit scaderea. Ce (ne) facem?

Daca la inceputul verii pledam impotriva viziunii clasice privind traversarea unei perioade de evolutii bursiere linistita, estivala, cu lichiditati reduse si cu o volatilitate “de avarie”, trebuie sa recunosc ca ceea ce a urmat a depasit si cele mai optimiste asteptari. Am avut doua luni in care volatilitatea s-a mentinut la cote ridicate, desi practic nu am avut evenimente deosebite in aceasta perioada, piata oferind numeroase oportunitati in special speculatorilor.

Pana la inceputul saptamanii cresterile au fost cele care au asigurat “spectacolul” pe piata, insa ceea ce a urmat a pulverizat practic cresterile din luna Iulie. Am avut trei sedinte de scaderi puternice care au ajustat indicii oficiali cu 6-8%. Am intrat astfel intr-o perioada de incertitudine, perioada in care comportamentul investitorilor este pus la grea incercare. Ca urmare, intrebarea care chinuie orice participant la piata in acest moment este urmatoarea: vand sau cumpar, risc mai mult sau elimin riscuri?

La aceste intrebari raspunsul este cu adevarat dificil si el suporta nuante de la caz la caz. In primul rand trebuie sa vedem cauzele acestei scaderi. In lipsa unor evenimente interne negative, este evident ca ele tin in principal de evolutii internationale la care bursa romaneasca tinde sa se racordeze tot mai strans. Din acest punct de vedere putem remarca ca in trecut astfel de evolutii nu au avut o durata foarte mare fiind caracterizate de o volatilitate exacerbată si deseori de reveniri semnificative.

In al doilea rand, trebuie privit ce se intampla pe piata prin prisma psihologiei investitorilor. Daca in perioade de acalmie, sau de trenduri linistite investitorii tind sa actioneze rational, in momente de volatilitate excesiva, in care se termina sau incepe un trend mai puternic, sentimentele sunt cele care domina activitatea mării majoritati a celor prezenti pe piata si mai ales a celor cu un spirit speculator mai dezvoltat. Ca atare, lacomia pe crestere si frica pe scadere sunt ingredientele care provoaca cele mai multe “accidente” in viata unui investitor. Astfel, decizia fiecarui investitor trebuie sa se pastreze intr-o preponderenta a rationalului, vanzarea panicarda sau cumpararea lacoma producand aproape intodeauna efecte negative.

Poate cel mai important in astfel de momente, pentru a lua o decizie constructiva, este ca fiecare investitor sa recapituleze principalele caracteristici ale profilul sau investitional: gradul de risc pe care il considera confortabil, perioada investitionala pe care o are la dispozitie, randamentele scontate versus randamentele curente, nivelul de experienta, capacitatea de a intelege miscarile pietei, etc. Sunt lucruri care pana la urma trebuie sa determine semnificativ comportamentul fiecarui pe piata, insa, din pacate, ele tind sa fie complet ignorate in perioade de incertitudine pe piata.

Concluzionand, este bine ca prudenta sa caracterizeze atitudinea fiecarui investitor, mai ales a celor cu o mai mica experienta. Pe o piata in care trendul nu este clar definit, in care piata scade dupa stabilirea in mod repetat de noi si noi maxime istorice iar scaderea este determinata de miscari de amploare ale marilor burse internationale, asteptarea poate fi o solutie de compromis. In schimb pentru speculatori intotdeauna volatilitatea excesiva aduce oportunitati. Intrucat ei isi asuma din start riscuri mai mari, prezenta pe piata in aceste zile pare inevitabila.

Alin BRENDEA
Dir. Operatiuni Prime Transaction
27 iulie 2007